

Трагічны пачатак

У жыцці кожнага народа ёсьць падзеі і даты, якія немагчыма забыць. Яны пакідаюць нязгасны, незагойны след у памяці, глыбокім болем адгukaющца кожны раз у сэрцах мільёнаў людзей. Такой датай для нас з'яўляецца 22 чэрвеня 1941 года. У гэты мірны нядзельны дзень шматлікая і добра ўзброеная нямецка-фашистская армія разам з войскамі сатэлітаў напала на Савецкі Саюз. Вайна, якая шугала полыменем у Заходній Еўропе, перакіну-лася і на нашу зямлю.

Непасрэдна на Беларусь наступалі войскі групы армій «Цэнтр». У яе склад уваходзілі дзве арміі (4-я і 9-я) і дзве танковыя групы (2-я і 3-я) усяго 50 поўна ўкомплектаваных дывізій (у тым ліку 9 танковых, 6 матарызаваных і 1 кавалерыйская) і дзве брыгады. Групу армій падтрымліваў 2-гі паветраны флот – самы моцны ў нацысцкай арміі (1670 баявых самалётаў). Акрамя таго, ёй было перададзена больш за трэць усіх інжынерных і дарожна-будаўнічых войск і каля палавіны асобных артылерыйскіх, зенітных і супрацьтанковых дывізіёнаў і батарэй рэзерву сухапутных сіл Германіі (Всенародная борьба в Беларуссии против немецко-фашистских захватчиков. В 3-х т. Т. 1, Мн. 1983. С. 38). Уся гэтая армада навалі-лася на пагранічныя атрады, 3-ю, 10-ю і 4-ю савецкія арміі, што знаходзіліся на тэрыторыі Беларусі, нанесла ім цяжкія страты. У кнізе «Великая Отечественная война Советского Союза. 1941 — 1945. Краткая история» (М, 1965) так характарызуецца абста-ноўка, якая склалася ў Заходній Асобай ваеннай акурузе (з 22 чэрвеня перайменавана ў Заходні фронт): «С переходом в наступление главных сил немецко-

фашистской армии количественное превосходство гитлеровцев стало подавляющим... Это позволило противнику на многих участках быстро преодолеть сопротивление передовых частей Красной Армии. Оборона советских войск носила очаговый характер. Части прикрытия вступали в бой неодновременно и не организованно. Вблизи направлений главных ударов врага не было сильных резервов. Отсутствие сплошного фронта обороны давало возможность танковым и моторизованным соединениям противника обходить узлы сопротивления наших войск и наносить им удары во фланги и с тыла. В результате этого части и подразделения Красной Армии нередко вынуждены были или драться в окружении, или отходить на восток» (с. 61).

Аднак і ў гэтых умовах у першыя дні і тыдні вайны савецкія воіны праявілі нябачную мужнасць, герайзм. У летапіс стойкасці і адвагі ўвайшла абарона Брэсцкай крэпасці, баі пад Мінскам, на рубяжах Бярэзіны. Тым не менш спыніць наступленне не ўдавалася. У пачатку ліпеня агнявы вал вайны дасягнуў усходніх раёнаў Беларусі. Група армій «Цэнтр» імкнулася зходу авалодаць Смаленскам, акружыць тут і разгроміць асноўныя сілы Заходняга фронту, выйсці на прамы шлях да Масквы. Менавіта на землях Магілёўшчыны, Гомельшчыны, Віцебшчыны, Смаленшчыны ў ліпені-жніўні 1941 г. адбыліся буйныя баявыя схваткі з варожымі сіламі, якія ў немалой ступені садзейнічалі зрыву гітлерайскага плана маланкавай вайны.

Стойка абаранялі Оршу часці 73-й стралковай дывізіі (кам-р палк. А. І. Акімаў). На ўчастку Шклоў – Магілёў – Быхаў упартая супраціўленне нямецкім войскам аказвалі часці 61-га стралковага корпуса (кам. ген.-м. С.А. Бакунін). 172-я стралковая дывізія (кам-р ген.-м. М.Ц. Раманаў), якая ўваходзіла ў склад корпуса, падмацаваная апалчэнцамі, вяла баі за Магілёў амаль да канца ліпеня.

Значнасць абароны горада на Дняпры, адзначаў пазней былы першы сакратар ЦК КПБ П.К. Панамарэнка, заключаеца ў тым, што было стрымана наступленне групы армій «Цэнтр» на галоўным, маскоўскім накірунку. Абаронцы Магілёва садзейнічалі стабілізацыі фронту, аказалі ўплыў на ход смаленскай бітвы, далі магчымасць стварыць умацаванні на іншых рубяжах абароны, разгарнуць рэзервы, сфарміраваць новыя дывізіі. Маршал А.І. Яроменка ва ўспамінах таксама падкрэсліваў, што баі на дняпроўскім рубяжы «...представляют собой поистине нетленную страницу истории минувшей войны, запечатлевшую подлинный героизм и самоотверженность советских людей» (В начале войны. М., 1964. С. 108).

Пасля захопу Магілёва 2-я танковая група Гудэрыяна нанесла ўдар па правым крыле Цэнтральнага фронту¹ у напрамку Крычаў — Рослаўль. Злу-чэнні нашай 13-й арміі, аслабленыя папярэднімі баямі, вымушаны былі адыходзіць. З жніўня вораг захапіў Рослаўль. Спраба сіламі ўдарнай трупы ў складзе 121-й, 137-й, 132-й дыві- зій, 21-й кавалерыйскай дывізіі адкі- нуць праціўніка закончылася няўдала — яна аказалася ў цяжкім становішчы, а праз некаторы час у акружэнні. Загінуў камандзір трупы камкор 45 ген.-м Магон. Абяскроўленыя часці некалькі дзён выходзілі з варожага кальца.

Баявальная дзеяніні ў той час перамясціліся на паўднёвы ўсход. Гудэрыян у сваіх успамінах тлумачыць такі паварот ад напрамку на Москву так: «...Перед тем как перейти в наступление на Москву или предпринять какую-либо другую операцию, нам (2-й танковой группе) необходимо было предварительно выполнить еще одно условие: обеспечить свой правый фланг у Кричева, расположенный глубоким уступом назад. Очистка этого фланга от войск противника была необходима еще и для того, чтобы облегчить 2-й армии наступление на Рогачев... Оба штаба (группы армий «Центр» и командования танковой группы... Ред.) считали, что основной нашей задачей должно явиться развитие наступления на Москву. Однако, несмотря на это, из штаба группы армий, очевидно под давлением ОК, все еще продолжали поступать неоднократные требования «перебросить некоторые танковые части на Пропойск (Славгород)». Все недоразумения, связанные с этими требованиями, были уложены решением генерала Гейера, желавшего избавиться от

¹Цэнтральны фронт (1-га фарміравання) створаны 24.7.1941 г. у выніку падзелу Заходняга фронту на базе ўпраўлення расфарміраванай 4-й Арміі. У склад фронту ўвайшли 13-я (ген.-лейт. В.П. Герасіменка), 21-я (ген.-лейт. М.Г. Яфромаў), з 1 жніўня – 3-я армія (ген.-лейт. В.І. Кузняцоў) і група ВПС (ген.-маёр Р.А. Варажэйкін).

постоянного давления на свой правый фланг путем наступления на противника южнее Кричева в районе Мило-славичи. Я согласился с этим решением, получив также одобрение штаба группы армий, отказавшегося от своего требования послать танки в направлении на Пропойск (Славгород).

8 августа я направился в корпуса и дивизии, расположенные в Рославле и южнее, а 9 августа присутствовал при наступлении 24-го корпуса... 10 августа по

неизвестным для меня причинам было получено приказание направить во Францию 2-ю танковую дивизию, которая до того находилась в резерве ОКХ.

Наступление на Гомель 2-й армии за последнее время задерживалось плохим состоянием дорог. К 14 августа успешно закончились бои, которые 24-й танковый корпус вел в районе Кричева. Захвачено было много пленных, артиллерийских орудий и других трофеев. Наши войска захватили Костюковичи (14.8.1941... — Рэд.).

16 августа 3-я танковая дивизия овладела узловым пунктом шоссейных дорог городом Мглин...

17 августа правый фланг 24-го танкового корпуса сильно отстал в результате упорного сопротивления противника...». (Гейнц Гудериан. Воспоминания солдата. Перевод с немецкого. М., 1954. С. 180, 184-187, 189).

Кровапралітныя абарончыя баі на паўднёва-ўсходнім напрамку не спыняліся ўсю сярэдзіну ліпеня і першую палову жніўня. Тут мужна змагаліся з нямецкімі войскамі воіны 28-га стралковага корпуса (кам-р ген.-м. В.С. Папоў), 55-й стралковай дывізіі (падп. Г.А. Тэр-Гаспаран), 125-ты і 333-ці стралковыя палкі 6-й стралковай дывізіі.

У раёне Чэрыкаўа, захопленага праціўнікам, па ўсходнім беразе р. Сож напрацягу месяца, з 14 ліпеня па 15 жніўня, утрымлівалі абарончы рубеж падраздзяленні 111-га стралковага палка 55-й СД.

Ветэран палка І.Ф. Дубінін расказвае:

«... Немцы, авалодаўшы Чэрыкаўам, імкнуліся разгарнуць наступленне. Яны паспрабавалі адразу фарсіраваць Сож. Але дарогу ім перагарадзілі нашы падраздзяленні. Бой пачаўся раніцай 16 ці 17 ліпеня. Батарэя 76-міліметровых гармат адкрыла агонь па гітлераўцах, якія

спрабавалі навесці пераправу па разбураным мосце. Батарэю падтрымалі мінамётчыкі. У радах праціўніка пачалася паніка. У атаку ўзняліся байцы 3-га батальёна капітана Заідава. Завязалася жорсткая схватка. Фашысты пачалі адыходзіць, пакінуўшы забітых і параненых.

Не дабіўшыся поспеху на гэтым участку, гітлераўцы вырашылі фарсіраваць Сож каля в. Вепрын. Але і тут іх напаткала няўдача. Байцы 2-га батальёна пад камандаваннем капітана Мацвеенкі, батарэя 45-міліметровых гармат і артылерысты батарэі 84-га палка паклалі канец спробам праціўніка захапіць плацдарм на ўсходнім беразе ракі.

Праходзілі дні. Як тады паведамлялася ў зводках інфармбюро, пачаліся баі мясцовага значэння — ружэйна-кулямётная перастрэлка, артылерыйская дуэль, узмоцнена вялася разведка. Праціўнік пастаянна засылаў да нас свае групы. З адной такої групай давялося сустрэцца і мне. Мы ехалі на параконцы па дарозе, што пралягала цераз поле з высокім нязжатым жытам. Дарога ішла ўздоўж лініі фронту, паўкіламетра ад берага Сажа. І раптам спераду, метраў за дзвесце, немцы перарабягаюць дарогу. 1x было троє. Мы адкрылі агонь. Немцы кінуліся назад. Мы пачалі праследаванне, але ўжо цымнела, і мы згубілі след.

Па «языкоў» хадзілі і нашы разведчыкі. Штабам палка была створана група добраахвотнікаў. Ад нас, артылерыстаў, праявіў жаданне адправіцца ў тыл ворага старшына батарэі 45-міліметровых гармат Горскі, валявы, бясстрашны чалавек. Ён і ўзначаліў групу з шасці чалавек. Ноччу перарапраліся на лодцы цераз раку, скрыта пераадолелі пярэдні край за два-тры кіламетры правей Чэрыкаўа. Наладзілі засаду на шашы Чэрыкаў — Крычаў. Перакінулі вяроўку цераз дарогу, адзін канец прывязалі і сталі назіраць. Чакаць

давялося нядоўга. У хуткім часе паказаўся матацыкліст. Ён імчаўся на вялікай хуткасці. Нацягнулі вяроўку. Матацыкліст перавярнуўся. Немца тут жа схапілі, звязалі, заткнулі рот кляпам. Надосвітку разведчыкі паспяхова даставілі палоннага ў полк. Даныя, якія ён паведаміў, дапамаглі камандаванню дывізіі і палка ў арганізацыі абароны.

Мы адчувалі, што «баі мясцовага значэння» доўга працягвацца не зможуць. І сапраўды, у хуткім часе 3-ці полк атрымаў загад фарсіраваць Сож і ва ўзаемадзеянні з іншымі часцямі авалодаць г. Чэркасавам. У вызначаны час уся наша артылерыя адкрыла агонь па праціўніку. Пад яго прыкрыццём батальёны пачалі пераправу, але пераправа ішла вяла і з вялікімі цяжкасцямі. Інжынерных сродкаў мы не мелі, перапраўляліся на лодках, плытах ці проста ўплаў. Фашысты сустрэлі нас моцным мінамётным і кулямётным агнём, але наша пяхота, несучы вялікія страты, працягвала фарсіраванне. На другім беразе, як на далоні, быў бачны дом, у якім хавалася каля ўзвода немцаў. Наша батарэя абстраляла дом з 76-міліметровых гармат. Але агонь вялі не вельмі метка, не хапала байцоў у разліках. Старшина Кляўцоў стаў да прыцэла. Я пачаў падаваць снарады. Пасля некалькіх выстралаў снарад трапіў у цэль. Палова дома была разбурана. Ацалелыя фрыцы высыпалі з яго і пабеглі па полі. Мы адкрылі агонь шрапнеллю. Многія гітлераўцы засталіся на tym полі назаўсёды. У азарце бою мы не заўважылі, што праціўнік выявіў нас і пачаў абстрэльваць з мінамёта. Міна разарвалася побач з гарматай, але, на шчасце, нікога не параніла. Мы на сабе адкацілі гармату ў лес і працягвалі абстрэльваць ворага. Бой гримеў да позняга вечара. Асобным падраздзяленням палка ўдалося пераправіцца цераз Сож. Аднак затрымашца на плацдарме не змаглі, tym

больш авалодаць г. Чэркасавам. Так з перамен-ным поспехам вяліся баі на нашым участку фронту на працягу двух-трох і болей дзён. Хутка атрымалі загад адышы на зыходныя пазіцыі. На ўсходнім беразе ракі полк яшчэ ўтрымліваў абарону. Нас, артылерыстаў батарэй 76-міліметровых і 45-мілі-метровых гармат, зноў перакінулі ў в. Вепрын, дзе мы знаходзіліся ў абароне да 12 жніўня 1941 г.

Пасля наступления, якое не ўдалося, бакі абмежаваліся артылерыйскай і ружэйна-кулямётнай перастрэлкай. Але немцаў да берага ракі мы не падпускалі, умацоўвалі агнявыя пазіцыі, глыбей зарываліся ў зямлю. Раблі ўкрыцце для асабовага саставу і коней. Памятаю, што за страту каня баец нёс такую ж адказнасць, як і за страту баявой зброі.

Па некаторых прыкметах мы пачалі здагадвацца, што немцы рыхтуюцца да наступления. Разведка паведамляла, што на нашым участку фронту вораг сканцэнтрувае вялікія сілы. Наступныя падзеі пацвердзілі наши меркаванні. Становішча ўскладнялася. Гітлераўцы правялі разведку боем. У раёне моста праціўнік зрабіў спробу пераправіцца цераз раку. Адбылося гэта 9 ці 10 жніўня. Вечарам, пасля кароткага артабстрэлу, немцы пачалі перапраўляцца цераз Сож на лодках і падручных сродках. Здзіўляла і тое, што яны пачалі наступление ноччу. Такога раней не было. Наша артылерыя і байцы 3-га батальёна адкрылі агонь. Але невялікай трупе фашыстаў удалося пераправіцца цераз раку. Бой завязаўся на нашым беразе і працягваўся 2-3 гадзіны. Немцам і на гэты раз не ўдалося авалодаць пярэднім краем. Аднак становішча абастроўлася. Сканцэнтраваўшы значныя сілы, праціўнік раптоўна пачаў наступленне на ўсім фронце. 12 жніўня 1941 г., ранкам немцы адкрылі моцны артыле-рыскі

агонь, а затым пяхота фарсіравала Сож у некалькіх месцах.

У в. Вепрын ноччу было ціха, аранцай пачаўся артабстрэл. Міны і снарады рваліся па ўсёй вёсцы. Каля батальёна немцаў пачалі пераправу. Першы бой прынялі байцы 2-га батальёна капітана Мацвеенкі. Затым у бой уступіла батарэя 45-міліметровых гармат пад камандаваннем малодшага лейтэнанта Пуцілаўскага, адважнага камандзіра (яшчэ да вайны ён быў узнагароджаны ордэнам Чырвонай Зоркі). Вялі агонь і батарэі 76-

мілімет-ровых гармат, 120-міліметровых гаубіц 141-га ГАП. Сутычка з ворагам працягвалася 3-4 гадзіны. Сувязі са штабам артылерыі не было. Немцы прасоўваліся ўперад. Полк атрымаў загад адступіць, але мы аб гэтым не ведалі. І толькі калі праціўнік заняў вёску, батарэя пачала адступаць. Прыйрывалі наш адыход саракапяткі малодшага лейтэнанта Пуцілаўскага. Яго батарэя апошній пакідала Вепрын. У гэтай бітве панеслі вялікія страты абодва бакі...

Документы сведчаць

З ПРАТАКОЛА № 69 ПАСЯДЖЭННЯ БЮРО ЦК КП(б)

22 чэрвяня 1941 г.

Присутствовали: члены бюро
ЦК КП(б)Б тт. Пономаренко, Калинин,
Былинский, Ванеев, Цанава, Матвеев,
Наталевич, Эйдинов, Крупеня.

Кандидат в члены бюро ЦК КП(б)Б
т. Бударин.

Секретари ЦК КП(б)Б тт. Авхимович,
Прохоров, Ганенко, Тур.
Уполномоченный КПК т. Захаров.

Вопросы, рассмотренные 22 июня 1941 г.

1. Слушали о нападении Германии на СССР.

ПОСТАНОВИЛИ: 1. Поручить членам бюро и секретарям ЦК КП (б)Б немедленно связаться и поддерживать беспрерывную связь с областями и районами, в первую очередь областями и районами полосы начавшихся военных действий.

Передать указания ЦК КП (б)Б:

- а) о немедленной перестройке работы парторганизаций на военные рельсы;
- б) установление связи с воинскими частями;
- в) введение угрожаемого положения в городах и районах Белоруссии, организации боевой службы ПВО;

г) об усилении охраны промышленных предприятий, узлов, транспорта, складов, средств связи, постов, силами групп по борьбе с авиадесантами, вооруженными коммунистами, рабочими и колхозниками;
д) о помощи военкоматам в проведении всей работы...

2. СЛУШАЛИ: О задачах и мероприятиях в связи с выступлением по радио заместителя председателя СНК СССР т. Молотова В.М.

ПОСТАНОВИЛИ: Обязать все партийные, советские, профсоюзные и комсомольские органы широко популяризировать речь т. Молотова в народе, мобилизуя весь белорусский народ на борьбу и разгром немецкого фашизма.

Созвать в Минске и в других областных городах партийные активы для мобилизации партийных организаций на разрешение задач, вытекающих из военной обстановки. На Минском партийном активе (созвать на 3 часа дня) выступление поручить тов. Пономаренко.

На всех предприятиях, колхозах, совхозах, учреждениях провести митинги.

Обязать все обкомы, горкомы и райкомы, советские, комсомольские и профсоюзные организации принять меры к организованному переводу работы промышленности и транспорта на нужды Красной Армии.

Поручить редакции газет «Советская Белоруссия» и «Звязда» опубликовать речь товарища Молотова, передовую и другие материалы по указанию отдела пропаганды ЦК КП (б)Б с призывом к Отечественной войне против немецких фашистов.

3. СЛУШАЛИ: О мерах в связи с введением в Белорусской ССР военного положения.

ПОСТАНОВИЛИ:

а) Предложить всем партийным, профсоюзовым и комсомольским организациям, директорам заводов, руководителям учреждений – немедленно перевести работу учреждений и предприятий на условия военного времени, в связи с введением военного положения.

б) Обеспечить быстрое и организованное проведение мобилизации. Предупредить всех руководителей наркоматов, предприятий и учреждений об их ответственности за сдачу транспортного и автопарка, тягла в совершенно исправном состоянии.

в) В целях организованного проведения мобилизации и обеспечения бесперебойной работы всех партийных и советских органов в связи с военной обстановкой поручить тов. Прохорову согласовать с Военным Советом оставление на посту первых и вторых секретарей обкомов, горкомов и райкомов КП(б)Б, председателей облисполкомов, гор. и райисполкомов.

1941-1945

У гады Айчыннай вайны

6.СЛУШАЛИ: О работе железнодорожного транспорта.

ПОСТАНОВИЛИ: Обязать секретаря ЦК КП(б)Б т. Тур, вместе с работниками его отдела установить контроль за немедленным переводом работы всех железных дорог на военные условия...

7.СЛУШАЛИ: Об эвакуации детей из городов, подвергающихся бомбардировке противником в полосе военных действий и г. Минска.

ПОСТАНОВИЛИ: Обязать СНК БССР (т. Былинского), Наркомпресс (т. Уралову), ЦК ЛКСМБ (т. Зимянина) и председателя Минского горисполкома (т. Бударина) в двухдневный срок вывезти детей из детских домов, садов, лагерей, из городов, подвергающихся бомбардировке в полосе военных действий и г. Минска.

8.СЛУШАЛИ: Об эвакуации ценностей и денежных знаков из Государственного банка БССР.

ПОСТАНОВИЛИ: 1. Обязать зам. управляющего Госбанка БССР т. Кузнецова в срочный срок эвакуировать в Москву ценности, денежные знаки и архив банка.

2. Обязать тт. Миронова и Карасева немедленно обеспечить эвакуацию банка вагонами.

9.СЛУШАЛИ: Об организации вооруженных рабочих отрядов для усиления охраны предприятий и порядка в городе.

ПОСТАНОВИЛИ: 1. В целях усиления охраны предприятий и порядка в городе, обязать Минский обком и горком КП(б)Б создать по районам отряды вооруженных рабочих и трудящихся.

2. Просить Военный Совет Западного фронта выделить для этой цели 5000 винтовок и соответственное количество патронов...

Нацыянальны архіў Рэспублікі Беларусь. Ф. 4. Воп. 3 Спр. 1214. Л. 2-5.

Падрыхтаваў да друку У. В. Лемяшонак

З ПАСТАНОВЫ ЦК КП(б)Б АД 22 ЧЭРВЕНИЯ 1941 г.

«АБ ЗАДАЧАХ І МЕРАПРЫЕМСТВАХ У СУВЯЗІ З ВЫСТУПЛЕННЕМ ПА РАДЫЁ НАМЕСНИКА СТАРШНІ СНК СССР ТАВ. МОЛАТАВА В.М.»

... Созвать в Минске и в других областных городах партийные активы для мобилизации партийных организаций на разрешение задач, вытекающих из военной обстановки...

На всех предприятиях, в колхозах, совхозах, учреждениях провести митинги.

Обязать все обкомы, горкомы и райкомы, советские, комсомольские и профсоюзные организации принять меры к организованному переводу работы промышленности и транспорта на нужды Красной Армии.

Секретарь ЦК КП(б)Б П.К. Пономаренко.

Нацыянальны архіў Рэспублікі Беларусь. Ф. 4. Воп. 33а. Спр. 1.

З ДЫРЭКТЫВЫ СНК СССР І ЦК ВКП(б) АД 29 ЧЭРВЕНИЯ 1941 г.

ПАРТЫЙНЫМ І САВЕЦКІМ АРГАШЗАЦЫЯМ ПРЫФРАНТАВЫХ АБЛАСЦЕЙ

...) При вынужденном отходе частей Красной Армии угонять подвижной железнодорожный состав, не оставлять врагу ни одного паровоза, ни одного вагона, не оставлять противнику ни килограмма хлеба, ни литра горючего. Колхозники должны угонять скот, хлеб сдавать под сохранность государственным органам для вывозки его в тыловые районы. Все ценное имущество, в том числе цветные металлы, хлеб и горючее, которое не может быть вывезено, должно, безусловно, уничтожаться.

5) В занятых врагом районах создавать партизанские отряды и диверсионные группы для борьбы с частями вражеской армии, для разжигания партизанской войны всюду и везде, для взрыва мостов, дорог, порчи телефонной и телеграфной связи, поджога складов. В захваченных районах создавать невыносимые условия для врага и всех его пособников, преследовать и уничтожать их на каждом шагу, срывать все их мероприятия.

Всенародное партизанское движение в Белоруссии в годы Великой Отечественной войны (июнь 1941 - июль 1944). Т. 1. С. 50-51.

З ДЫРЭКТЫВЫ ЦК КП(б)Б АД 1 ЛІПЕНЯ 1941 г. ПАРТЫЙНЫМ, САВЕЦКІМ І КАМСАМОЛЬСКІМ АРГАНІЗАЦЫЯМ ПА РАЗГОРТВАННІ ПАРТЫЗАНСКАЙ ВАЙНЫ Ў ТЫЛЕ ВОРАГА

...2. Все местности Белоруссии, занятые врагом, должны немедленно покрыться густой сетью партизанских отрядов, ведущих непрерывную ожесточенную борьбу на уничтожение врага.

1941-1945

У гады Айчыннай вайны

В районах и селах создаются подпольные партийные и комсомольские ячейки, главная задача которых - мобилизация народа на беспощадную расправу с врагом. Для этой цели все коммунисты и комсомольцы, способные носить оружие, остаются на территории, занятой врагом.

Подпольные организации и партизанские отряды должны иметь явочные квартиры, адреса которых сообщить военному отделу ЦК. Эти явки помогут держать связь, объединять (подпольщиков) и направлять (им) директивы и помочь.

Твердо помнить, что партизанская борьба не имеет ничего общего с выжидательной пассивной тактикой. Она имеет боевой наступательный характер. Не надо ждать врага — надо его искать и уничтожать.

Задачи партизан: уничтожать всякую связь в тылу врага, взрывать и портить мосты, дороги, поджигать склады горючего и продовольствия, автомашины, самолеты, устраивать крушения поездов. Уничтожать врагов, не давать им покоя ни днем ни ночью. Убивать их всюду, где застигнешь, убивать чем попало: топором, косой, ломом, вилами, ножом. Объединить несколько партизанских отрядов, нападать неожиданно на отряды противника и уничтожать. Особенно важно напасть ночью на аэродромы, сжечь самолеты, перебить летчиков...

Нельзя ждать ни минуты, начинать действовать сейчас же, быстро и решительно.

Всенародное партизанское движение в Белоруссии в годы Великой Отечественной войны (июнь 1941 - июль 1944). Мн., 1967. Т.1.С.53-54